

مکتب سلیمانی؛ امتداد عملی مکتب امام خمینی در دنیای معاصر

استاد حوزه و دانشگاه، مکتب سلیمانی را امتداد عینی مکتب امام خمینی(ره) دانست و گفت: این مکتب با تکیه بر ایمان و عمل صالح، پس از شهادت نیز به جریانی زنده و اثرگذار تبدیل شده است.

استاد حوزه و دانشگاه، مکتب سلیمانی را امتداد عینی مکتب امام خمینی(ره) دانست و گفت: این مکتب با تکیه بر ایمان و عمل صالح، پس از شهادت نیز به جریانی زنده و اثرگذار تبدیل شده است.

یونس حقی تبریزی، استاد حوزه و دانشگاه در گفت و گو با خبرنگار مهر، با تبیین نسبت «شخصیت برجسته» و «مکتب» در اندیشه اسلامی و علوم اجتماعی، تأکید کرد: شهید حاج قاسم سلیمانی صرفاً یک چهره محبوب یا فرمانده نظامی موفق نبود، بلکه حامل یک مکتب فکری و رفتاری زنده و انسان ساز بود؛ مکتبی که امتداد تکامل یافته مکتب امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی است و پس از شهادت، به جای افول، به جریانی فراگیرتر در سطح منطقه و جهان تبدیل شد.

تفاوت «شخصیت برجسته» و «مکتب» از منظر اندیشه اسلامی

یونس حقی تبریزی با اشاره به تمایز مفهومی میان «شخصیت برجسته» و «مکتب» اظهار کرد: شخصیت برجسته به فرد، نماد یا رهبر صاحب فکر و اثر گفته می شود، اما مکتب، نظامی از اندیشه ها، روش ها و ارزش هاست که از درک و تفکر فردی یا جمعی نشأت می گیرد و از محدوده شخص فراتر می رود. به بیان دیگر، مکتب نتیجه عینی شدن تفکرات و باورها در عرصه عمل است.

وی با استناد به آیه شریفه «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ» تصریح کرد: قرآن، پیامبر (ص) را نه تنها به عنوان یک شخصیت برجسته، بلکه به عنوان الگوی مکتبی معرفی می کند؛ شخصیتی که روح ایمان در سراسر رفتار او عینیت یافته است.

مکتب سلیمانی؛ امتداد عملی مکتب امام خمینی در دنیای معاصر

امکان تحلیل سردار سلیمانی در چارچوب یک مکتب

این استاد حوزه و دانشگاه گفت: سردار شهید قاسم سلیمانی را نه تنها می توان، بلکه باید در چارچوب یک مکتب فکری و رفتاری تحلیل کرد.

به باور وی، شهید سلیمانی واجد یک مکتب انسان سازی بود که در بستر خدمت جهادی شکل گرفت. این مکتب، صرفاً نظامی یا ایدئولوژیک محض نبود، بلکه مکتبی تربیتی و انسانی بود.

به گفته حقی تبریزی، رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز بر «شناخت علمی و تربیتی مکتب سلیمانی» تأکید دارند؛ شناختی که فراتر از نام بردن، شعار دادن یا مناسک ظاهری است و نیازمند مطالعه عمیق علمی و تربیتی است.

مؤلفه های جریان ساز شدن یک شخصیت

وی در پاسخ به این پرسش که چه عواملی یک فرد را از محبوبیت صرف به جریان سازی می رساند، توضیح می دهد: محبوبیت به تنهایی جاذبه ایجاد می کند، اما جریان سازی نیازمند هدایت است. از منظر قرآن، اثرگذاری واقعی زمانی محقق می شود که صدق در گفتار و عمل وجود داشته باشد؛ چنان که در آیه «وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ» بر این معنا تأکید شده است.

به اعتقاد حقی تبریزی، محبوبیت اگر عمق پیدا نکند، به مکتب تبدیل نمی شود و عمق بخشی آن در گرو صداقت، ایمان و عمل صالح است.

محبوبیت اجتماعی؛ شرط لازم اما ناکافی

این استاد حوزه و دانشگاه با رد این فرض که محبوبیت اجتماعی به تنهایی برای ساخت مکتب کافی است، به آیه «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا» اشاره کرده و می افزاید: قرآن برای محبوبیت پایدار دو شرط قائل است؛ ایمان و عمل

صالح. شهید سلیمانی دقیقاً واجد این دو ویژگی بود؛ ایمان به راه و تکلیف، و عمل صالح در میدان. همین امر باعث شد محبوبیت او از سطح احساس عبور کرده و به جریان اجتماعی تبدیل شود.

مکتب سلیمانی؛ امتداد مکتب امام خمینی (ره)

حقی تبریزی با تأکید بر اینکه مکتب سلیمانی یک مکتب شخصی و ابداعی نیست، تصریح کرد: این مکتب امتداد مکتب امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی است. شهید سلیمانی ایمان و عمل صالح را از مکتب امام آموخت و آن را در میدان عمل به شکلی تکامل یافته اجرا کرد.

به تعبیر وی، سردار سلیمانی مکتب امام را متناسب با نیازهای روز «به روزرسانی» کرد و آن را در عرصه های اجتماعی، منطقه ای و بین المللی عینیت بخشید.

تجلی امتداد مکتب امام در میدان عمل

به گفته این استاد حوزه و دانشگاه، امتداد مکتب امام در شخصیت سردار سلیمانی در عمل اجتماعی او دیده می شود. شهید سلیمانی تصویری عینی از انسان انقلابی ارائه داد؛ تصویری که مردم وقتی به دنبال نماد انقلاب می گشتند، آن را در رفتار و منش او مشاهده می کردند. او نشان داد نسبت با ولایت فقیه، اخلاق جهادی، امت گرایی و اخلاص چگونه باید در میدان عمل متجلی شود.

چرا سردار سلیمانی دل ها را پیش از ذهن ها فتح کرد

ویژگی های شخصیتی سردار سلیمانی، به ویژه جمع میان قدرت و تواضع، منطق و عاطفه، فرماندهی و سادگی، سبب شد که او پیش از آنکه ذهن ها را قانع کند، دل ها را تسخیر کند.

حقی تبریزی تأکید کرد: مردم در وجود شهید سلیمانی، تمام ایده آل های یک انسان انقلابی را به صورت یکجا مشاهده کردند و همین امر او را به اسطوره و الگو تبدیل کرد.

تواضع، صدق، اخلاص و مردم داری؛ مجوز ورود به قلب ها

این استاد حوزه و دانشگاه تواضع، صداقت، اخلاص و مردم داری را چهار ویژگی کلیدی در نفوذ اجتماعی سردار سلیمانی دانست و افزود: این ویژگی ها مجوز ورود به قلب مردم است. مردم می دیدند که او با وجود جایگاه فرماندهی، متواضع است؛ با وجود قدرت، صادق است؛ و در همه رفتارهایش رضایت الهی را بر منفعت شخصی ترجیح می دهد. همین اخلاص شائبه جاه طلبی را از بین می برد و مرجعیت اخلاقی ایجاد می کند.

نسبت معنویت فردی و اثرگذاری اجتماعی

حقی تبریزی گفت: معنویت فردی موتور محرک اثرگذاری اجتماعی است. هرچه معنویت فردی عمیق تر باشد، تأثیر اجتماعی نیز پایدارتر و گسترده تر خواهد بود.

به باور وی، شهید سلیمانی نخست خود را در ساحت ایمان و اخلاق تقویت کرد و به همین دلیل توانست در جامعه و حتی در سطح فراملی اثرگذار باشد.

قدرتی برخاسته از دل، نه جایگاه رسمی

این استاد حوزه و دانشگاه معتقد است: قدرت سردار سلیمانی از دل می آمد، نه از مقام و ساختار رسمی. اعتماد ملت ها به او نیز برآمده از همین معنویت، صداقت و فداکاری بود؛ فرمولی که در تسخیر قلوب تفاوتی میان ایرانی و غیرایرانی قائل نمی شود.

مکتب سلیمانی؛ امتداد عملی مکتب امام خمینی در دنیای معاصر

حقیریزی جهان بینی سیاسی و دینی سردار سلیمانی را تلفیقی از عقلانیت، تکلیف مداري و واقع گرایی سیاسی دانست.

به گفته وی، شهید سلیمانی توانست دشوارترین ساحت مدیریت را محقق کند؛ یعنی جمع میان شناخت تکلیف و مهندسی واقع بینانه مسیر. او منافع شخصی را کاملاً کنار گذاشت و عقلانیت میدانی خود را بر پایه معنویت بنا نهاد؛ امری که می توان از آن به عنوان شاخص اصلی مکتب سلیمانی یاد کرد.

فرمانده ای تربیت کننده انسان و جریان

سبک فرماندهی سردار سلیمانی، به تعبیر حقی تبریزی، تربیت کننده انسان و جریان، نه صرفاً پیروز عملیات بود. حضور او در میدان، حتی پیش از هر اقدام نظامی، اعتماد، انگیزه و تربیت ایجاد می کرد. رفتار او با مردم، نیروها، خانواده شهدا و مجروحان، بخش جدایی ناپذیر فرماندهی او بود.

استاد حوزه و دانشگاه گفت: سردار سلیمانی به دلیل برخورداری همزمان از سیاست، فرهنگ، اخلاق و انسانیت، به نماد مشترک ملت های مختلف تبدیل شد. این جایگاه ریشه ای فرهنگی و انسانی داشت، نه صرفاً سیاسی، و همین عامل ماندگاری مکتب او شد.

مکتب سلیمانی؛ امتداد عملی مکتب امام خمینی در دنیای معاصر

شهادت؛ آغاز گسترش مکتب

به باور وی، شهادت سردار سلیمانی پایان مکتب او نبود، بلکه آغاز گسترش فراگیرتر آن بود. مکتبی که در سه سطح اعتقادی، عملیاتی و تربیتی شکل گرفت و قابلیت انتقال به نسل های جدید و حتی خارج از جغرافیای ایران را دارد.

نقد عملکرد حوزه و دانشگاه

حقی تبریزی با انتقاد از عملکرد موجود حوزه های علمیه و دانشگاه ها تأکید کرد: مکتب سلیمانی آن گونه که باید، به صورت علمی و تربیتی تبیین نشده و خطر تقلیل آن به شعار و مناسک مناسبتی جدی است.

به اعتقاد وی، حوزه باید هسته های اخلاقی و تربیتی این مکتب را استخراج کند و دانشگاه نیز ابعاد راهبردی و مدیریتی آن را بررسی کند تا این مکتب به الگویی زنده و راهگشا تبدیل شود.

وی تصریح کرد: باید از تجلیل صرف عبور کرده و به تبیین و نهادینه سازی روش های عملی شهید سلیمانی پرداخت؛ اینکه او که بود، چه کرد و چه الگویی برای امروز و فردا به ما ارائه داد.